

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius, tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178,
faks. (8) 707 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 2 d. nutarimo Nr. 517 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. vasario 19 d. išvadoje Nr. NV-407 pateiktas pastabas bei pasiūlymus.

Nutarimo projekto tikslai:

- gerinti kontrabandos ir sankcionuojamų prekių aptikimą, kontrolę ir užkardymą efektyvinant pasienio kontrolės punktų pajėgumus;
- apriboti (apsunkinti) prieš Ukrainą agresijoje dalyvaujančios Baltarusijos piliečių keliones į Europos Sąjungą;
- apriboti trečiųjų šalių piliečių galimybes patogiau ir pigiau pasiekti kitas Šengeno šalis, naudojantis Kaliningrado tranzitiniu traukiniu;
- pagerinti eismo saugumą kelio atkarpose iki Lavoriškių pasienio kontrolės punkto ir Raigardo pasienio kontrolės punkto, pašalinti krovininio transporto eiles šalikelėse;
- sumažinti Baltarusijos Respublikos žvalgybos ir saugumo tarnybų galimybę verbuoti į Lietuvą bei į Baltarusijos Respubliką vykstančius Baltarusijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos piliečius, kurti bendradarbiaujančių asmenų tinklą Lietuvos Respublikoje.

Nutarimo projektu sprendžiama problema:

50 proc. padidėjęs prekių, transporto ir asmenų srautų judėjimas per Lietuvos–Baltarusijos pasienyje veikiančius pasienio kontrolės punktus, kadangi kaimyninėse valstybėse liko po vieną veikiančią pasienio kontrolės punktą, o Lietuvoje veikia keturi. Dėl padidėjusių judėjimo srautų auga poreikis skirti vis daugiau valstybės institucijų išteklių ir pajėgumų tarptautinėms sankcijoms užtikrinti, kontrabandos gabenimo kontrolei vykdyti, eismo saugumo rizikai mažinti dėl pasienyje su Baltarusija išaugusių transporto eilių, taip pat valdyti rizikoms, susijusioms su atvykstančių asmenų patikra, išaugusi Baltarusijos Respublikos žvalgybos ir saugumo tarnybų veiklos prieš Lietuvą ir Lietuvos Respublikos piliečius rizika.

Siūlomos problemos sprendimo priemonės:

Nutarimo projektu siūloma:

1. Nutraukti vykimą per šiuos 2 papildomus Lietuvos Respublikos valstybės sienos perėjimo punktus: Lavoriškės–Kotlovka ir Raigardas–Privalka.

2. Nutraukti pėsčiųjų ir dviratininkų vykimą per šiuos Lietuvos Respublikos valstybės sienos perėjimo punktus: Medininkai–Kamenyj Log ir Šalčininkai–Benekainys.

3. Uždrausti keleivių įlaipinimą ir išlaipinimą Kenos geležinkelio pasienio kontrolės punkte ir Kybartų geležinkelio pasienio kontrolės punkte, išskyrus išimtiniais atvejais, dėl kurių sprendimą priima Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

4. Riboti reguliarių tarptautinių keleivių vežimą autobusais vykdantiems Baltarusijos ir Lietuvos vežėjams išduodamų leidimų skaičių iki 50 proc., t. y. siūloma nustatyti, kad ribojamas keleivių vežimą reguliariais reisais tarptautiniais susisiekimo maršrutais autobusais vykdantiems Baltarusijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos vežėjams išduodamų leidimų vežti keleivius reguliariais reisais tarptautinio susisiekimo maršrutais skaičius, kuris negali viršyti 29 vienu metu galiojančių vežėjams išduotų leidimų vežti keleivius reguliariais reisais tarptautinio susisiekimo maršrutais skaičiaus.

5. Nustatyti, kad draudžiamas Baltarusijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos vežėjų vykdomas keleivių vežimas nereguliariais reisais tarptautinio susisiekimo maršrutais autobusais, turinčiais daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas, įskaitant ir vairuotojo sėdimąją vietą, neturint leidimo nereguliariam keleivių vežimui autobusais. Šis siūlymas teikiamas atsižvelgus į tai, kad Baltarusijos Respublikos vežėjai nesilaiko (pažeidžia) 1993 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Baltarusijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl tarptautinio vežiojimo automobiliais (toliau – Susitarimas) 3 straipsnio nuostatos, nustatančios, kad susitariančios šalys *nereikalauja* leidimų nereguliariam keleivių vežimui autobusais:

a) jeigu *ta pati keleivių grupė* vežama *tuo pačiu autobusu* per visą kelionę, prasidedančią ir besibaigančią Susitariančios Šalies, kurioje registruotas autobusas, teritorijoje;

b) jeigu *ta pati keleivių grupė* vežama *tuo pačiu autobusu* viena kryptimi per visą kelionę, kai kelionė prasideda Susitariančios Šalies teritorijoje, kurioje registruotas autobusas, ir baigiasi kitos Susitariančios Šalies teritorijoje, su sąlyga, kad į šalį, kurioje registruotas autobusas, jis grįš tuščias arba atvirkščiai; leidimas taip pat nereikalingas, jei sugedęs autobusas keičiamas kitu; šio straipsnio 1 punkte numatytų vežiojimų atvejais autobuso vairuotojas privalo turėti patvirtintą keleivių sąrašą.

Susitarimo 3 straipsnio nuostatų nesilaikymą (pažeidimą) patvirtina esama praktika, kai patikrinus 63 Baltarusijos Respublikos vežėjus net 62 Baltarusijos Respublikos vežėjai deklaravo keleivių vežimą užsakomuoju reisų pagal Susitarimo 3 straipsnio nuostatas neturėdami leidimo, tačiau faktiškai vykdė keleivių vežimą, turintį reguliaraus keleivių vežimo, kuriam reikalingas leidimas vežti keleivius, požymių. Taigi Susitarimo 3 straipsnio faktiškai buvo nesilaikoma. Atkreiptinas dėmesys, kad Susitarime nustatytas Susitarimo nuostatų pažeidimo pašalinimo mechanizmas yra neveiksmingas, neefektyvus (Susitarime numatyti dvišaliai institucijų pranešimai apie pažeidimus, derybos, konsultacijos, specialios komisijos sudarymas ar arbitražo pasitelkimas kilusiems ginčams spręsti).

6. Nustatyti, kad Nutarimo projekte nustatyti ribojimai dėl keleivių vežimo autobusais netaikomi vykdant keleivių vežimą tranzitu per Lietuvos Respublikos valstybės sienos perėjimo punktą Medininkai–Kamenyj Log pagal 1993 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Rusijos Federacijos Vyriausybės susitarimo dėl tarptautinio susisiekimo automobiliais 2 priede nustatytą Krovinių ir keleivių vežiojimų tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją tarp Kaliningrado srities ir kitų Rusijos Federacijos regionų tvarkos ir sąlygų protokolą (toliau –

Protokolas). Protokolo 1 straipsnyje nustatyta, kad: „*Susitariančios šalys sudarys sąlygas be kliūčių vykdyti keleivių ir krovinių vežiojimus Rusijos transporto priemonėmis tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją į Kaliningrado sritį ir atgal ir atitinkamai keleivių ir krovinių vežiojimus Lietuvos transporto priemonėmis per Kaliningrado sritį į Lietuvos Respublikos teritoriją ir atgal.*“ Šios išimties nustatymas būtinas, kadangi pagal Protokolą keleivių vežimas tranzitu gali būti vykdomas ir per Lietuvos Respublikos valstybės sienos perėjimo punktus, apimančius Lietuvos Respublikai priklausančią pasienio kontrolės punktą ir Baltarusijos Respublikai priklausančią pasienio kontrolės punktą, t. y. keleiviai tranzitu gali vykti į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį per Lietuvos Respublikos teritoriją atvykdami iš Baltarusijos Respublikos (šiuo atveju per Lietuvos Respublikos valstybės sienos perėjimo punktą Medininkai–Kamenyj Log).

Įgyvendinimo mechanizmas.

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgus į Nacionalinio saugumo komisijos 2024 m. vasario 6 d. posėdžio pasiūlymus bei Nacionalinio krizių valdymo centro, vadovaujantis Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 2 punktu ir 2 dalimi, 2024 m. vasario 20 d. raštu Nr. S-507 pateiktus pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Nutarimo projekto 3.4 ir 3.5 papunkčiuose nustatyti ūkinės veiklos (keleivių vežimo autobusais) ribojimai nustatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 7 straipsnio 6 punktu, nustatančiu, kad Vyriausybė nustato ir atšaukia gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, *ūkinės veiklos laisvės*, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo, streikų apribojimus krizės metu ar *paskelbusi valstybės lygio ekstremaliąją situaciją*. Toks ūkinės veiklos ribojimas būtinas siekiant suvaldyti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl masinio užsieniečių antplūdžio, kadangi pastebima tendencija, kai vykdant keleivių vežimą autobusais į Lietuvos Respublikos teritoriją iš Baltarusijos Respublikos į Lietuvą bandė patekti neteisėti migrantai. Taigi išlieka rizika, kad keleivių vežimas autobusais gali būti toliau ir intensyviau naudojamas kaip priemonė vykdyti instrumentalizuotą migraciją, kas sukelia papildomas rizikas valstybės lygio ekstremaliosios situacijos suvaldymui. Papildomai pažymime, kad Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 40 straipsnio 6 dalies 1 punkto nuostatos sudaro teisinės prielaidas Nutarimo projekto 3.4 ir 3.5 papunkčiuose nurodytus ribojimus taikyti ilgiau kaip 6 mėnesius, kadangi Nacionalinio saugumo komisijos 2023 m. balandžio 28 d. posėdyje žvalgybos ir kitų institucijų pateiktos informacijos pagrindu buvo priimti sprendimai dėl instrumentalizuotos migracijos ir jos keliamų grėsmių Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir viešajai tvarkai (t. y., trečiųjų valstybių sukeltų nekonvencinių grėsmių) valdymo.

Priėmus teikiamą Nutarimo projektą priimti naujų teisės aktų nereikės.

Įgyvendinimo kaštai.

Priimtam keičiamam nutarimui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

Kitos nuostatos:

Nutarimo projekto nuostatos neįgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Nutarimo projektas neįgyvendina ir neperkelia Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimo projektui numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo atlikti nereikia.

Nutarimo projektuose neapibrėžiamos naujos sąvokos, kurias reikėtų aprobuoti Lietuvos Respublikos terminų banko ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektas derintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos

Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija ir Krašto apsaugos ministerija pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Papildomai gauta Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento išvada, kad šis departamentas pastabų ir pasiūlymų neturi.

Patikslintas po 2024 m. vasario 20 d. tarpinstitucinio atstovų pasitarimo Nutarimo projektas darbo tvarka suderintas su Užsienio reikalų, Susisiekimo ir Teisingumo ministerijomis.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Kitų konsultavimosi su visuomene būdų nenumatyta.

Nutarimo projektą parengė Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės (vadovas Darius Domarkas, tel. (8 5) 271 8881, el. p. darius.domarkas@vrm.lt) patarėjai Gabija Tamulevičienė (tel. (8 5) 271 7224, el. p. gabija.tamuleviciene@vrm.lt) ir Dainius Cicėnas (tel. (8 5) 271 8521, el. p. dainius.cicenas@vrm.lt)

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.

Vidaus reikalų ministrė

Agnė Bilotaitė

Dainius Cicėnas, tel. (8 5) 271 7138, el. p. dainius.cicenas@vrm.lt